

Учасники конференції:

Gudkova Nataliia
Halezhenko V.H.
Ostapenko Olena
Puhachova Anna
Servetnyk Oksana
Sydorko I.I.
Vorhach Daryna
Бакуліна Н.В.
Бесага І.В.
Брага Л.В.
Бухальська С.Є.
Веремчук О.В.
Гриців О.Б.
Гут Л.В.
Давидова М.О.
Дорож О.А.
Єременко О.А.
Жекало Г.І.
Жовтобрюх Ю.А.
Жук В.М.
Завіруха Л.А.
Зозуляк М.М.
Ілюшик О.М.
Калинина Г.П.
Карпенко О.В.
Кравець Д.В.
Курильчук Н.Л.
Кучина Н.І.
Личман В.О.
Лозовський О.М.
Лученко В.
Магамадова С.В.
Майструк Т.С.
Марченко Г.В.
Масур Г.С.
Мирончук О.А.
Мицишин О.Л.
Мінченко Ж.М.
Начовний І.І.
Останіна Н.С.
Павлюк А.В.
Півень Н.М.
Пінчук І.О.
Побіженко І.О.
Приведа Р.Б.
Процишина О.Ю.
Решетілова Т.Б.
Рошко С.М.
Свинаренко Ю.В.
Скікевич М.Г.
Склярєнко М.А.
Соболь О.М.
Сушко В.А.
Таран С.В.
Тепла Т.Л.
Тимченко М.Ю.
Ткач Д.І.
Торопов О.А.
Феленюк А.
Фем'як Я.М.
Форостюк В.О.
Цеховалова А.О.
Чубань Т.В.
Шевченко В.М.
Шиманський Є.Ю.
Шулюк Н.І.
Ярошенко О.М.

та інші*

ISSN 2708-1257

OpenSciLab.org

Наукова платформа
Open Science Laboratory

СУЧАСНІ ВИКЛИКИ І АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ НАУКИ, ОСВІТИ ТА ВИРОБНИЦТВА: МІЖГАЛУЗЕВІ ДИСПУТИ

Матеріали
V Міжнародної науково-практичної
інтернет-конференції
(Київ, 5 червня 2020 р.)

КИЇВ 2020

Наукова платформа

Open Science Laboratory

**СУЧАСНІ ВИКЛИКИ І АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ
НАУКИ, ОСВІТИ ТА ВИРОБНИЦТВА:
МІЖГАЛУЗЕВІ ДИСПУТИ**

Матеріали

**V Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції
(Київ, 3 червня 2020 року)**

Самостійне електронне текстове
наукове періодичне видання комбінованого використання

** на обкладинці вказано перших авторів кожної доповіді*

Сучасні виклики і актуальні проблеми науки, освіти та виробництва: міжгалузеві диспути [зб. наук. пр.]: матеріали V міжнародної науково-практичної інтернет-конференції (Київ, 3 червня 2020 р.). Київ, 2020. 393 с.

Збірник містить матеріали (тези доповідей) V міжнародної науково-практичної інтернет-конференції «Сучасні виклики і актуальні проблеми науки, освіти та виробництва: міжгалузеві диспути», у яких висвітлено актуальні питання сучасної науки, освіти та виробництва.

Видання призначене для науковців, викладачів, аспірантів, студентів та практикуючих спеціалістів різних напрямів.

V Міжнародна науково-практична інтернет-конференція
«Сучасні виклики і актуальні проблеми науки, освіти та виробництва»

Адреса оргкомітету та редакційної колегії:

м. Київ, Україна

E-mail: conference@openscilab.org

www.openscilab.org

Наукові праці згруповані за напрямками роботи конференції та наведені в алфавітному порядку.

Для зручності, беручи до уваги, що видання є електронним, нумерація та загальна кількість сторінок наведені з врахуванням обкладинки.

Збірник доступний на постійній сторінці конференції: <https://openscilab.org/?p=970>

*Матеріали (тези доповідей) друкуються в авторській редакції.
Відповідальність за якість та зміст публікацій несе автор.*

ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНІ АСПЕКТИ ФОРМУВАННЯ ТВОРЧОЇ ОСОБИСТОСТІ ВИХОВАТЕЛЯ

Давидова Марина Олександрівна

доцент кафедри теорії і технологій дошкільної освіти та мистецьких

дисциплін ХНПУ імені Г. С. Сковороди

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-0194-7103>

Сучасна педагогічна освіта, зорієнтована на підготовку висококваліфікованих, конкурентноздатних у світовому культурному просторі вихователів, а це вимагає модернізації нової моделі цілісного художньо-освітнього простору, пошуку інноваційних технологій формування художньої культури особистості. Сьогодні професійна майстерність стає вирішальною умовою та показником готовності вихователя до розвитку активності, креативності, ініціативності, самовдосконалення, самореалізації та самовиховання. Тому, зміст професійно-орієнтованих дисциплін необхідно наповнювати інноваційними техніками сучасного художнього мистецтва, ураховуючи тенденції розвитку сучасної образотворчої культури. У процесі становлення індивідуальності перед сучасною наукою постають проблеми подальшого удосконалення підготовки педагогічних кадрів, у тому числі з дисциплін мистецького циклу. Одним з напрямів даного процесу є концептуальний розвиток художньо-естетичної освіти в умовах європейської інтеграції. Мета концепції художньо-естетичного виховання дітей у дошкільних та загальноосвітніх закладах полягає в тому, щоб у процесі сприймання, інтерпретації творів мистецтва, практичної художньо-творчої діяльності формувати у дітей особистісно-ціннісне ставлення до дійсності та мистецтва, розвивати естетичну свідомість, художню компетентність, здатність до самореалізації, потребу в художньому самовдосконаленні.

Гарантом реалізації цієї мети може бути сучасний педагог, педагог-митець, що вбрав у себе спадщину попередніх поколінь та здатний до безперервного особистісного й професійного самовдосконалення.

У навчально-виховному процесі у вищій школі, у тому числі мистецьких відділеннях, відбувається багатовекторне формування фахівця, складовою частиною якого є засвоєння знань, прищеплення навичок та вмінь. Вимоги часу передбачають високий рівень підготовки майбутніх фахівців предметів художньо-естетичного циклу, що вимагає від них отримання індивідуально-неповторного професіоналізму. Сучасні підходи до організації художньо-естетичної освіти знайшли відображення у роботах В. О. Сухомлинського, І. А. Зязюна, О. П. Рудницького, В. А. Кан-Калика, Л. М. Лузіної, І. Д. Беха, М. Д. Нікандрова. Проблема формування творчої особистості вихователя, розвитку його педагогічної креативності сьогодні повною мірою не вирішено. Аналіз психолого-педагогічної літератури приводить до висновку, що рівень творчої діяльності вихователя, визначається, як правило, залежно від того чи іншого конкретного напрямку його педагогічної діяльності.

У сучасній художньо-естетичній освіті, на нашу думку, існують певні психолого-педагогічні проблеми, що стосуються викладання предметів художнього напрямку та безпосередньо організації навчально-виховного процесу. Сутність даних проблем обумовлена залученням до викладацької діяльності майстрів-художників, які за своєю професійною підготовкою дещо відрізняються від викладачів предметів художньо-естетичного циклу (вчителів малювання, праці).

Вчитель зі спеціальною художньо-естетичною освітою, стикаючись з педагогічною діяльністю, часто діє спонтанно, інтуїтивно. Застосовуючи прийоми, методи, що за своєю сутністю не збігаються з принципами педагогічної діяльності, а базуються на основних засадах професійно-художньої діяльності.

Звісно, причини цієї проблеми необхідно висвітлювати, виходячи з особливостей професійної підготовки вчителів. На думку В. О. Радкевич, часто

педагогічні працівники мають лише базову професійну освіту, зокрема художню, яку вони здобувають у художніх коледжах, інститутах, академіях мистецтв, в результаті не володіючи основами педагогічної майстерності. [3, с. 12].

Не менш важливим є інше підґрунтя існування даної проблеми. Тут на перший план виходить така споріднена з педагогікою наука, як психологія, та така категорія, як закон протиріччя в структурі особистості.

На нашу думку, закон протиріччя в структурі особистості художньо-естетичного спрямування, полягає в процесі сприйняття, практичного осмислення та відтворення образів.

Особистість художньо-естетичного спрямування, прагне самостійності, визнання власної моделі сприйняття світу, як дійсно правильної, постійно знаходиться в процесі пошуку натхнення та гармонізації складових Я-концепції, що дуже часто призводить до загострення внутрішньо-особистісних конфліктів та протиріччям з оточуючим середовищем. Зміцнення «Я-концепції» – завдання вищої психолого-педагогічної ідеології (І. Д. Бех). Позитивна «Я-концепція» є однією з особистісно-психологічних передумов педагогічної майстерності викладача. Саме для того, щоб досягти позитивної «Я-концепції» (коли відсутня перша обов'язково виникає її протилежність – негативна концепція) пропонуємо розглянути необхідний елемент – професійна педагогічна рефлексія. Структура будь якої теоретичної моделі професійної діяльності неможлива без такого складника, як професійна рефлексія. У успішного вихователя цей процес проходить перманентно, сягаючи різного рівня глибини, в залежності від індивідуально-особистісних характеристик, особистої зрілості, практичного досвіду, загальної культури, професійної ерудованості. Системний чи інтегративний шлях дослідження особистості дозволяє побачити складні, неоднозначні, перш за все, «багато-багатозначні зв'язки» (В. С. Мерлін) між індивідуальними, психофізіологічними, особистісними властивостями. Можливо припустити, що зв'язок між певними властивостями має причинно-наслідковий характер.

Так, можливо, якість рефлексії визначається, перш за все рядом когнітивних характеристик (когнітивна складність, стиль) і такими особистісними вадами, як тривожність, сенситивність, своєрідність, ціннісно-мотиваційної сфери.

В цілому професійна рефлексія є психологічним механізмом, завдяки, якому педагог постійно визначає рівень неузгодженості між власною думкою щодо ефективного та успішного викладача взагалі. Професійна рефлексія – це виведення на когнітивний рівень, об'єктивація суб'єктивних переживань, пов'язаних з професійною діяльністю.

Адекватне на скільки це можливо, усвідомлення рівню і характеру різниці між ідеальними образами та реальною ситуацією «я – в професії», постійно діючим, стимулом для вдосконалення, особистісного та професійного зростання педагога, в чому і вбачається значення професійної рефлексії.

Загальна професійна компетентність може формуватися за рахунок отримання певного фаху – спеціальності. Педагогічна компетентність обов'язково передбачає володіння дидактичними основами навчання. Поряд з цим не менш актуальною є психологічна компетентність особистості вихователя. Психологічна компетентність вихователя виступає необхідною умовою ефективної взаємодії всіх учасників виховного процесу, професійної самореалізації педагога, досягнення навчально-виховних цілей, спрямованих на розвиток особистості дитини, якщо вихователь ставить за мету розвиток потенційних творчих можливостей дитини, формування її, як творчої особистості, він повинен оволодіти тими формами, методами і засобами педагогічної діяльності, які забезпечують розвиток креативних рис особистості, а також тих додаткових мотивів, особистісних якостей, здібностей, які сприяють успішній творчій діяльності. Для цього і сам вихователь повинен бути творчим бо як добро виховує добро, так і творчість розвивається через творчість. Активна творча діяльність майбутнього вихователя дає позитивний результат у тому випадку, коли буде базуватися на двох основах: розвитку творчої активності

студентів у вузі й подальшій організації творчого пошуку вчителя у роботі з дітьми. Тому одним із завдань вузівської підготовки майбутніх вихователів є розвиток їхніх творчих здібностей, нестандартного мислення, формування вмінь та навичок здійснювати в майбутньому навчально-виховний процес на творчому рівні.

Сутність сучасної освіти базується на гуманістичних засадах. Широку популярність одержала концепція внутрішньо-особистісного конфлікту одного з провідних представників гуманістичної психології американського психолога Абрахама Маслоу. Згідно з А. Маслоу, мотиваційну структуру особистості утворює ряд ієрархічно організованих потреб: біологічні потреби, потреба в безпеці, потреба в любові, потреба в повазі, потреба в самоактуалізації. Він характеризував самоактуалізацію, як бажання людини стати тим, ким вона може стати. Людина, яка перебуває на цьому рівні, досягає повного застосування своїх талантів, здібностей і потенціалу особистості.

Найвища потреба – потреба в самоактуалізації, тобто в реалізації потенційних здібностей талантів людини. Вона виражається в тому, що людина прагне бути тим, ким вона може стати, але це їй не завжди вдається. Самоактуалізація, як здатність може бути присутньою у більшості людей, але лише у деякого вона є реалізованою. Цей розрив між прагненням до самоактуалізації реальним результатом лежить в основі внутрішньо-особистісного конфлікту.

Зауважуючи про психологічний аспект педагогічної діяльності, доречно також зупинитися на Я-концепції К. Р. Роджерса. Фундаментальним компонентом структури особистості, на його думку, Я-концепція – це уявлення особистості про саму себе, образ власного Я, що формуються в процесі взаємодії особистості з навколишнім середовищем. На основі Я-концепції відбувається саморегуляція поведінки людини. Але Я-концепція часто не збігається з уявленням про ідеальний Я. Цей дисонанс між Я концепцією з одного боку й ідеальним Я – з іншого виступає, як внутрішньо-особистісний конфлікт.

Стосовно вчителя даний конфлікт може полягати в розбіжності у Я-Концепції між образом Я-митець та Я-вчитель. Саме здатність особистості гармонізувати внутрішні протиріччя є базовою для набуття психологічної компетентності у професії вихователя. Загалом, це тільки один з аспектів у структурі педагогічної майстерності, але саме він спонукає особистість вихователя до пошуків нових підходів до професійної творчої самореалізації. Ситуація внутрішньо-особистісної напруги не тільки природна, але й необхідна для розвитку й удосконалення особистості. Будь який розвиток не може здійснюватися без внутрішніх протиріч, а там, де протиріччя, і є основа конфлікту, якщо внутрішньо-особистісний конфлікт в рамках міри, він дійсно необхідний, тому що невдоволення собою, критичне відношення до власного Я, як потужний внутрішній мотиватор, який спонука людину просуватися шляхом самовдосконалення, самоактуалізації. Діяльність вихователя складається з певних елементів, що взаємопов'язані і утворюють своєрідну структуру, систему, послідовність. Педагогічна діяльність може бути успішною лише у тому випадку, коли структура особистості вихователя, його психологічна компетентність відповідає структурній діяльності. Таким чином проблема творчої педагогічної діяльності вихователя повинна розглядатися в контексті психолого-педагогічної готовності. Отже виховання творчої особистості дитини неможливе без права педагога на власну творчість, на пошуки своєї технології, яка відповідає його особистісним якостям. Вихователь, як суб'єкт педагогічної творчості повинен бути сформований, як творча індивідуальність, яка включає в себе творче мислення і здатність до творчої діяльності.

Список використаних джерел:

1. Бех І. Д. Виховання особистості. Кн. 2: Особистісно-орієнтований підхід науково-практичні засади виховання. Київ: Либідь, 2003. 344 с.
2. Зязюн І. А. Педагогічна майстерність особистості учителя. Київ: Вища школа.2003. 195 с.
3. Радкевич В. О. Сучасні проблеми професійно-художньої школи / В.О. Радкевич // Вища освіта України. – 2007. - №2. – С.36-41.

Самостійне електронне текстове
наукове періодичне видання комбінованого використання

СУЧАСНІ ВИКЛИКИ І АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ НАУКИ, ОСВІТИ ТА ВИРОБНИЦТВА: МІЖГАЛУЗЕВІ ДИСПУТИ

Матеріали
V Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції
(Київ, 3 червня 2020 р.)

V Міжнародна науково-практична інтернет-конференція
«Сучасні виклики і актуальні проблеми науки, освіти та виробництва»

Адреса оргкомітету та редакційної колегії:

м. Київ, Україна

E-mail: conference@openscilab.org

www.openscilab.org

ISSN 2708-1257

9 772708 125002

05